

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

UNIONENS HÖGA
REPRESENTANT FÖR
UTRIKES FRÅGOR OCH
SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 18.11.2015
JOIN(2015) 50 final

**GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Översyn av den europeiska grannskapspolitiken

{SWD(2015) 500 final}

I. INLEDNING

Den europeiska grannskapspolitiken lanserades 2004 för att ge EU möjlighet att stödja och främja stabilitet, säkerhet och välbefinnande i länderna närmast EU:s gränser. EU står fast vid dessa mål, men de senaste årens händelser har visat att det behövs en ny strategi och nya prioriteringar samt nya sätt att arbeta på.

Under de senaste 12 åren har det skett radikala förändringar i många av de länder som omger EU. Vi har sett en viss positiv utveckling: Lokala aktörer har vidtagit åtgärder för att inleda reformer för rättssäkerhet, social rättvisa och ökat ansvarstagande, vilket åskådliggörs av Nobels fredspris till den tunisiska kvartetten. Men samtidigt har konflikter, stigande extremism och terrorism, ekonomiska omvälvningar samt brott mot de mänskliga rättigheterna och andra utmaningar för den internationella rätten gett upphov till stora flyktingströmmar. Detta har satt sina spår i Nordafrika och Mellanöstern, vilket efterdyningarna av de arabiska upproren och uppkomsten av Isil/Daish är exempel på. I öst har en alltmer offensiv rysk utrikespolitik resulterat i kränkningar av Ukrainas suveränitet, oberoende och territoriella integritet. Utdragna konflikter fortsätter att hämma utvecklingen i regionen.

Samtidigt har stor uppmärksamhet riktats mot det ömsesidiga beroendet mellan EU och grannländerna. Allt fler flyktingar anländer till EU:s gränser i hopp om en säkrare framtid. Energikrisen har pekat på EU:s behov av att samarbeta med sina grannar på området energitrygghet, bland annat beträffande diversifieringen av energikällor, energivägar och energileverantörer. Det har förekommit terrorhandlingar som drabbat EU och grannskapet, senast de avskrämda terrorattackerna i Paris den 13 november.

Syftet med den pågående översynen av den europeiska grannskapspolitiken är att komma med förslag på hur EU och dess grannar kan skapa mer ändamålsenliga partnerskap i grannskapet. I samband med detta kommer EU att fortsätta att tillvarata sina intressen, bland annat främjandet av universella värden. EU:s stabilitet bygger på demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och ekonomisk öppenhet, och för den nya europeiska grannskapspolitiken kommer stabiliseringen att vara den främsta politiska prioriteten under den här mandatperioden.

Den nya europeiska grannskapspolitiken kommer att kännetecknas av differentiering och mer ömsesidigt egenansvar, där man erkänner att inte alla partner strävar efter att följa EU:s regler och normer och tar hänsyn till respektive lands önskemål om hur partnerskapet med EU ska se ut och vad det bör innefatta.

EU kan inte ensamt lösa de många problem som finns i regionen, och det finns gränser för EU:s inflytande. Den nya europeiska grannskapspolitiken kommer emellertid att vara viktig för att skapa förutsättningar för en positiv utveckling.

Översynen har föreslagits av kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker på begäran av EU:s medlemsstater och varit föremål för ett offentligt samråd, som resulterade i över 250 bidrag från medlemsstaterna, partnerländernas regeringar, EU-institutionerna, internationella organisationer, arbetsmarknadens parter, det civila samhället, näringslivet, tankesmedjor, den akademiska världen och allmänheten. Dessa bidrag bekräftar i hög utsträckning att den

europiska grannskapspolitiken måste genomgå förändringar, både vad gäller innehåll och metod.

Det offentliga samrådet har visat på att erbjudandet om närmare förbindelser med EU för de länder som genomfört styrelsureformer visserligen har uppmuntrat till förändringar i vissa länder, men att andra partner ansett att nuvarande praxis och politik är alltför normativa och inte i tillräcklig utsträckning återspeglar respektive lands ambitioner. Vidare har samrådet pekat på att både partnernas och EU-medlemsstaternas egenansvar måste öka, att samarbetet bör ges en snävare, relevantare inriktning och att en större flexibilitet måste åstadkommas för att EU och dess partner ska kunna anpassa sig till de ständigt föränderliga behoven och förutsättningarna.

I de fall där det finns ett gemensamt åtagande att främja rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna kommer man att försöka ta fram mer ändamålsenliga sätt att främja en demokratisk, ansvarsfull och god samhällsstyrning samt en reform av rättsväsendet på. Öppna marknader och tillväxt, ekonomisk utveckling som kommer alla till del och i synnerhet framtidsutsikter för ungdomar lyfts fram som centrala aspekter för att samhällena i grannskapet ska stabiliseras. Större uppmärksamhet kommer att ägnas åt energisäkerheten och klimatet i såväl EU som partnerländerna själva.

Ny tonvikt kommer att läggas vid ett ökat samarbete med våra partner när det gäller en reform av säkerhetssektorn, konfliktförebyggande åtgärder och bekämpandet av terrorism och radikalisering, i full överensstämmelse med den internationella lagstiftningen om mänskliga rättigheter. Efter terrorattackerna i Paris den 13 november är det nu mer angeläget än någonsin att vi ökar samarbetet med våra grannländer på dessa områden. Att åstadkomma en säker och laglig rörlighet och komma till rätta med olaglig migration, människohandel och smuggling är andra prioriterade frågor.

I den nya grannskapspolitiken kommer man att sträva efter att använda de instrument och resurser som finns att tillgå på ett mer konsekvent och flexibelt sätt. Det kommer även att vara viktigt att få EU-medlemsstaterna att engagera sig mer i arbetet med att blåsa nytt liv i samarbetet med våra grannar. Likaså kommer man att sträva efter ett djupare samarbete med det civila samhället och arbetsmarknadens parter.

På regional nivå kommer det östliga partnerskapet att stärkas ytterligare i enlighet med de åtaganden som gjordes vid toppmötet i Riga 2015. Unionen för Medelhavsområdet kan komma att spela en mer avgörande roll för samarbetet mellan grannländerna i söder. När så är lämpligt kommer man även att försöka engagera andra regionala aktörer, bortanför grannskapet, i bemötandet av regionala utmaningar inom ramen för den nya grannskapspolitiken.

En ny omdanande politisk ram för samarbetet med partnerländerna har skapats genom FN:s generalförsamlings antagande av 2030-agendan för hållbar utveckling och tillhörande mål för hållbar utveckling samt EU:s starka stöd för genomförandet av denna agenda. Översynen sker dessutom i nära samordning med det mer omfattande arbetet med EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitiken.

Med dessa och andra åtgärder kommer EU att försöka stärka den europeiska grannskapspolitikens roll som en ram för förbindelserna med EU:s alla partner i framtiden.

II. STABILISERING AV GRANNSKAPET

Den europeiska grannskapspolitiken syftar till ett långsiktigt samarbete med EU:s grannländer, men hänsyn måste även tas till de mest angelägna behoven. Under de kommande tre till fem åren kommer den mest brådskande utmaningen i många delar av grannskapet att vara stabilisering. Orsakerna till instabilitet återfinns ofta utanför själva säkerhetsområdet. EU:s strategi kommer att vara att på ett övergripande sätt försöka ta itu med källorna till instabilitet på olika områden. Fattigdom, ojämlikhet, en upplevd känsla av orättvisa, korruption, svag ekonomisk och social utveckling och bristande möjligheter, särskilt för ungdomar, kan vara orsaker till instabilitet och öka sårbarheten för radikaliserings. Den nya europeiska grannskapspolitiken innebär att stora insatser kommer att göras för att stödja ekonomier och förbättra utsikterna för den lokala befolkningen. Politiken bör bidra till att partnerländerna blir till platser där människor vill skapa sig en framtid och vara till hjälp i hanteringen av okontrollerade befolkningsrörelser.

Under det offentliga samrådet ansåg många berörda parter, däribland många partnerländer, att EU bör stärka sitt samarbete med partnerländerna på säkerhetsområdet. Precis som på andra områden kommer den nya europeiska grannskapspolitiken att omfatta en skräddarsydd strategi för samarbete i säkerhetsrelaterade frågor och kommer att säkerställa att vårt övergripande arbete är konfliktkänsligt och sker i överensstämmelse med den internationella rätten, inklusive den internationella lagstiftningen om mänskliga rättigheter. Den nya grannskapspolitiken kommer att vara inriktad på konfliktförebyggande åtgärder genom tidig varning i kombination med tidiga förebyggande åtgärder, och partnerländernas kapacitet på detta område kommer att förbättras. De åtgärder som anges i detta gemensamma meddelande syftar till att förbättra EU-partnernas förmåga att hantera externa påtryckningar och göra sina egna suveräna val.

III. STARKARE GRANNSKAP, STARKARE PARTNERSKAP

Under samrådet ställdes långtgående frågor om huruvida den europeiska grannskapspolitiken bör fortgå och i så fall i vilken form. Det råder enighet om följande:

- *Våra partner har olika ambitioner och detta bör återspeglas tydligare i våra förbindelser.
- *Den europeiska grannskapspolitiken bör återspegla såväl EU:s intressen som våra partners intressen.
- *Partnerskapen bör vara mer inriktade på färre prioriteringar.
- *Medlemsstaterna bör involveras mer i grannskapspolitiken.
- *Partnernas egenansvar bör öka.

De flesta som deltog i samrådet om den europeiska grannskapspolitiken ville se någon form av gemensam politisk ram för det östra och södra grannskapet. Men det fanns samtidigt ett tydligt krav på förändringar i riktning mot mer skräddarsydda, differentierade partnerskap

mellan EU och respektive partner i grannskapet, där olika ambitioner, förmågor och intressen får komma till uttryck.

Om en partner vill fördjupa sina förbindelser med EU utifrån gemensamma värderingar kommer detta att ske utifrån den grund som redan skapats. Georgien, Moldavien och Ukraina har valt att beträda vägen mot politisk associering och ekonomisk integration med EU genom att ingå den nya generationens associeringsavtal eller upprätta djupgående och omfattande frihandelsområden. Marocko drar nytta av en framskjuten ställning i sina förbindelser med EU, och Tunisien har ingått ett privilegierat partnerskap med EU. EU kommer att samarbeta med dessa partner för att stärka deras förbindelser ytterligare och maximera nyttan för båda parter i dessa avtal. För att stödja dessa partnerskap bör EU även öka möjligheterna till politisk dialog på ministernivå med dessa partner.

EU föreslår att man inleder en ny fas i samarbetet med partnerna under 2016 och samråder med partnerna om hur det framtida partnerskapet bör se ut och vilken inriktning det bör ha. Förhoppningen är att nya sorters förbindelser kommer att skapas, där båda sidor känner att de får mer egenansvar. EU är redo att diskutera möjligheten att man gemensamt fastställer nya prioriteringar i partnerskapet, så att respektive partnerskap blir mer inriktat på gemensamt identifierade intressen.

Den stimulansbaserade strategin ("mer för mer") har varit lyckad när det gäller att stödja reformer inom god samhällsstyrning, demokrati, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter i de fall då partnerna har åtagit sig att genomföra sådana reformer. Strategin ger emellertid inte ett tillräckligt starkt incitament för reformåtaganden om den politiska viljan saknas. Där så är fallet kommer EU att undersöka om det går att uppmuntra till grundläggande reformer i partnerländerna på mer ändamålsenliga sätt, exempelvis genom samverkan med civila, ekonomiska och sociala aktörer.

Man kommer inte längre att utarbeta en enda omgång lägesrapporter för alla länder samtidigt. I stället kommer EU att ta fram en ny typ av bedömning, som kommer att vara särskilt inriktad på uppfyllandet av de mål som man kommit överens om med partnerna. Dessa rapporter kommer att upprättas i tid för att ligga till grund för en politisk diskussion under relevanta möten på hög nivå med partnerländerna, exempelvis i associeringsråden eller samarbetsråden. För de partner som föredrar att fokusera på ett mer begränsat antal strategiska prioriteringar kommer rapporteringsreglerna att justeras i enlighet med den nya inriktningen. Utöver de landsspecifika rapporterna kommer man även att utarbeta regelbundna rapporter över utvecklingen i grannskapet. Dessa rapporter kommer att innehålla de uppgifter som krävs enligt förordningen om det europeiska grannskapsinstrumentet, bland annat information om de grundläggande friheterna, rättsstatsprincipen, jämställdheten och de mänskliga rättigheterna.

Den nya europeiska grannskapspolitiken bör vara utgångspunkt för en mer sammanhållen insats från EU:s och medlemsstaternas sida. EU:s inflytande ökar om man sluter upp bakom en gemensam strategi och för fram ett gemensamt budskap. Dessutom är EU till större nytta för partnerna om våra resurser används på ett strategiskt och väl samordnat sätt. Därför kommer inte bara partnerna, utan även rådet och medlemsstaterna att spela en viktigare roll i fastställandet av prioriteringar och genomförandet av dessa. En gemensam programplanering

är ett exempel på detta. Medlemsstaterna kommer också att uppmanas att gå i spetsen för vissa initiativ eller att följa vissa reformarbeten.

Kommissionen och den höga representanten kommer att regelbundet informera Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om genomförandet av den nya europeiska grannskapspolitiken.

IV. GOD SAMHÄLLSSTYRNING, DEMOKRATI, RÄTTSSTATSPRINCIPEN OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Under samrådet bekräftades den mycket utbredda uppfattningen att EU bör upprätthålla och främja universella värden genom den europeiska grannskapspolitiken. Det bekräftades även att vissa tycker att de metoder som används för närvarande är ineffektiva, medan andra ser dem som ett hinder för ett jämlikt partnerskap.

*EU har åtagit sig att främja god samhällsstyrning, demokrati, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna.

*Inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken kommer EU att eftersträva effektivare sätt att åstadkomma reformer på genom att samarbeta med respektive partnerland under gemensamt överenskomna former.

*Den europeiska grannskapspolitiken kommer att vara mer inriktad på stöd till det civila samhället.

Att säkerställa rättsstatsprincipen och oberoende och effektiva rättssystem kommer att vara prioriteringar för EU även i framtiden. Dessa faktorer är viktiga för den sociala och ekonomiska stabiliteten, för förtroendet för statliga institutioner och för rättssäkerheten. EU och EU:s partner kommer även i framtiden att sträva efter ett oberoende, öppet och opartiskt rättssystem som är fritt från politiskt inflytande och som garanterar lika tillgång till rättslig prövning, skydd av mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering samt en fullständig tillämpning av lagen. En ansvarstagande offentlig förvaltning på central och lokal myndighetsnivå utgör grunden för en demokratisk samhällsstyrning och ekonomisk utveckling. Därför måste den offentliga förvaltningen reformeras. I detta ingår att stärka de demokratiska och oberoende institutionerna, utveckla de lokala och regionala myndigheterna, avpolitisera den offentliga förvaltningen, utveckla e-förvaltning och öka institutionernas öppenhet och ansvarstagande. EU kommer också att stödja arbetet med att förbättra parternas förmåga att utveckla politiken, tillhandahålla tjänster och förvalta de offentliga finanserna samt stödja arbetet i de nationella parlamenten.

Effektiva åtgärder mot korruption, främst förebyggande åtgärder, bör genomföras när det gäller storskalig offentlig upphandling, (åter)privatiseringar, reform av statligt ägda/statligt kontrollerade bolag eller liknande områden där sårbarheten för korruption är stor, exempelvis genom att man stödjer det civila samhällets viktiga roll.

EU kommer att fortsätta att samarbeta med partnerländernas regeringar, det civila samhället och medborgarna i frågor som rör mänskliga rättigheter och demokrati, inklusive valprocesser, i enlighet med fördraget om Europeiska unionen och EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. Vi kommer att verka för och försvara de mänskliga

rättigheternas universalitet och odelbarhet, både på hemmaplan och inom ramen för våra partnerskap med länder i alla regioner.

EU kommer att inleda en omfattande dialog med sina partner om frågor som rör mänskliga rättigheter och demokrati, även på områden där erfarenheterna kan skilja sig åt. Mänskliga rättigheter och demokrati kommer även i framtiden att stå på dagordningen i den politiska dialog som vi för med våra partner under gemensamt överenskomna former. Stöd kommer att ges till forum för det civila samhället.

Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt genomförandet av EU:s handlingsplan för jämställdhet för perioden 2016–2020¹, som även bör ingå i det europeiska grannskapsinstrumentets programplanering, och åt hjälp för partnerländerna med att genomföra sina åtaganden för jämställdhet och flickors och kvinnors egenmakt, i linje med den övergripande 2030-agendan. Särskild vikt kommer att läggas vid arbetet med att säkerställa flickors och kvinnors fysiska och psykiska integritet, främja kvinnors och flickors sociala och ekonomiska rättigheter och egenmakt samt deras tillgång till rättslig prövning, utbildning, hälso- och sjukvård och andra sociala tjänster, stärka deras röst och politiska delaktighet och ändra den institutionella kulturen så att dessa åtaganden infrias.

EU kommer att se till att medborgarna kan hålla regeringarna ansvariga och sträva efter att förbättra de lokala mediernas mångfald, självständighet och professionalism och hjälpa dem att fungera som ett forum för offentlig debatt och som katalysator för förändringar i partnerländerna. Likaså bör ett öppet och fritt internet främjas.

Ytterligare stöd bör ges till det civila samhället på regional/lokal, nationell och interregional nivå. Detta bör ske såväl direkt som genom att andra organisationers deltagande underlättas. Det europeiska initiativet för demokrati kan spela en viktig roll i detta avseende. EU bör främja kapacitetsutvecklingen hos det civila samhällets anställda och chefer i grannskapet genom att använda sig av olika program, såsom stipendier till det civila samhället, och erkänna den viktiga roll som ungdomar spelar i detta avseende.

I många grannländer har etniska, religiösa och kulturella identiteter och traditioner en avgörande betydelse för hur samhället fungerar. Under det offentliga samrådet pekade olika aktörer på detta och uppmanade EU att ge rum för mer delat ansvar. EU bör därför öka kontakterna med relevanta företrädare för det civila samhället i dess vidaste bemärkelse och arbetsmarknadens parter.

V. FÖRESLAGNA GEMENSAMMA PRIORITERINGAR FÖR SAMARBETET

V.1 EKONOMISK UTVECKLING FÖR STABILISERING

De partner som deltog i samrådet signalerade tydligt sitt intresse för EU som partner när det gäller ekonomisk utveckling och modernisering, investeringar och skapandet av

¹ 13201/15 Rådets slutsatser av den 26 oktober 2015.

sysselsättningsmöjligheter för ungdomar. Detta är kopplat till ett fortsatt starkt intresse för rörlighet och möjligheten att resa till och arbeta i EU.

Ekonomisk och social utveckling bör stå i centrum för EU:s bidrag till stabiliseringen av grannskapet och upprättandet av partnerskap.

Centrala åtgärder för att öka ett lands ekonomiska återhämtningsförmåga är att förbättra den ekonomiska styrningen, stärka den finanspolitiska stabiliteten och stödja strukturella reformer för förbättrad konkurrenskraft och tillväxt för alla och för social utveckling. Makroekonomisk stabilitet och ekonomiska reformer i grannskapet är viktiga prioriteringar, och EU kommer därför att fortsätta att tillhandahålla stöd på dessa områden, särskilt i form av makroekonomiskt stöd. EU bör främja kapacitetsuppbyggnad och nya utbildningsmöjligheter för att främja utvecklingen av en ny generation offentliga tjänstemän som kan bidra till en effektiv ekonomisk förvaltning för alla och hållbara sociala resultat. Andra viktiga uppgifter är att modernisera ekonomin, främja innovationen, skapa arbetstillfällen och höja kompetensnivån samt att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Vissa nya instrument kan användas, men även många befintliga instrument kan utnyttjas mer effektivt för att bidra till bättre förutsättningar för jobb och tillväxt. EU bör samarbeta mer med de internationella finansinstituten, särskilt Europeiska investeringsbanken (EIB), Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD), Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF) samt med relevanta internationella organisationer när det gäller utvecklingen av den privata sektorn och initiativ som främjar tillväxt och sysselsättning för alla och förbättrar levnadsvillkoren för medborgarna. Man bör även främja åtgärder för att stärka partnerskap med den privata sektorn och använda sig av fler innovativa tillvägagångssätt, som att kombinera bidrag och lån, för att utnyttja ytterligare resurser och öka effekterna av EU:s stöd.

HANDEL

Samrådet visade på att marknadstillträdet fortsätter att vara den viktigaste faktorn, men speglade samtidigt en känsla av att större flexibilitet behövs när det gäller handelsavtal.

*En strävan efter att skapa ett ekonomiskt område med dem som ingår avtal om ett djupgående och omfattande frihandelsområde.

*Mindre omfattande och mer flexibla handelsavtal för dem som väljer att inte göra detta.

Ett viktigt instrument i den europeiska grannskapspolitiken för att främja välbefinnande har hittills varit att bevilja tillträde till EU:s marknad. Några grannar har valt en nära ekonomisk integration med EU. Tre östliga partner (Ukraina, Moldavien och Georgien) har ingått avtal om ett djupgående och omfattande frihandelsområde som en del av associeringsavtalen. I det södra grannskapet pågår förhandlingar om ett avtal om ett djupgående och omfattande frihandelsområde (med Marocko), medan förhandlingarna med Tunisien just har inletts. EU kommer att stödja de pågående förhandlingarna med partnererna i södra Medelhavsområdet, bland annat genom en differentierad, progressiv och asymmetrisk strategi som bygger på ömsesidiga prioriteringar. Man kommer även att stödja sådana reformer i grannländerna som

bidrar till genomförandet av associeringsavtalen/avtalen om ett djupgående och omfattande frihandelsområde och andra bilaterala avtal.

En viktig prioritering för de partner som man ingått associeringsavtal/avtal om ett djupgående och omfattande frihandelsområde med är att avtalen genomförs helt och fullt. Detta kommer att främja reformer och hållbar tillväxt. Som fastställdes under toppmötena för det östliga partnerskapet i Vilnius 2013 och Riga 2015 kommer genomförandet av associeringsavtalen/avtalen om ett djupgående och omfattande frihandelsområde, tillsammans med reformer, att leda till en omfattande tillnärmning till internationella standarder och EU:s lagstiftning och standarder i partnerländerna. Detta kommer att leda till att partnerna gradvis integreras ekonomiskt i EU:s inre marknad och därmed till att ett ekonomiskt område uppstår. En sådan ambitiös och långsiktig vision för den ekonomiska integrationen mellan partnerna i fråga och EU är önskvärd och kommer att bidra till uppfyllandet av det långsiktiga målet att skapa ett större område av ekonomiskt välstånd i och utanför EU, som bygger på Världshandelsorganisationens regler och ländernas egna suveräna val.

Men vissa partner önskar för närvarande inte slå in på den här vägen. För dem som inte vill delta i förhandlingarna om avtalen om ett djupgående och omfattande frihandelsområde kommer vi att gemensamt försöka fastställa attraktiva och realistiska alternativ för att främja integrationen och stärka handels- och investeringsförbindelser som återspeglar ömsesidiga intressen. Om så är möjligt kommer EU att erbjuda större flexibilitet genom att tillhandahålla mindre omfattande alternativ, som går utöver befintliga förmåns- eller icke-förmånshandelsavtal, för dem som inte önskar delta inom alla områden till en början.

Till exempel innehåller associeringsavtalen/avtalen om ett djupgående och omfattande frihandelsområde möjligheten att ingå avtal om bedömning av överensstämmelse och godtagande som tillåter fri rörlighet för industriprodukter inom vissa sektorer. Avtal om bedömning av överensstämmelse och godtagande kan också vara lämpliga för andra partnerländer där de nuvarande avtalsförhållandena med EU innebär planer på tillnärmning på området för tekniska föreskrifter, standarder och bedömning av överensstämmelse.

EU fortsätter att främja handeln mellan EU, partnerländerna och deras handelspartner.

EKONOMISK MODERNISERING OCH ENTREPRENÖRSKAP

*Främja reformer som leder till ett bättre affärs- och investeringsklimat.*Främja tillväxt genom stöd till små och medelstora företag.*Främja tillväxt genom modernisering av befintliga sektorer och inträde i nya sektorer.

EU kommer att stödja sina partner i deras arbete med att modernisera sina ekonomier i riktning mot smart och hållbar tillväxt genom att inleda en ekonomisk dialog, tillhandahålla politisk rådgivning och mobilisera ekonomiskt stöd. Man kommer att främja ett bättre företagsklimat och reformer som tillåter större investeringar och som leder till fler och bättre arbetstillfällen. Dessutom kommer EU att fokusera på att stödja sektorn för små och medelstora företag (SMF), som är en av de främsta källorna till sysselsättning (och som redan stöds genom instrumentet för avtal om ett djupgående och omfattande frihandelsområde), bland annat genom att förbättra tillgången till finansiering och information. Stöd och

uppmuntran bör ges till reformer som främjar den ekonomiska och sociala utvecklingen (exempelvis kompetensutveckling, social trygghet, utbildning och vatten och hälsa).

Forskning, vetenskap och innovation är av avgörande betydelse för skapandet av anständiga och hållbara arbetstillfällen i grannskapet. Därför bör man uppmuntra till en modernisering och diversifiering av ekonomin genom att underlätta för grannländerna att öka sitt deltagande i olika EU-initiativ, som Enterprise Europe Network, Horisont 2020 och EU:s Cosme-program, och att ansluta sig till Géant. Dessutom bör man främja konceptet ”smart specialisering” som tagits fram inom ramen för EU:s regionalpolitik för skapandet av forsknings- och innovationsstrategier. Utvecklingen av ett gemensamt område för kunskap och innovation för EU och dess östra och södra grannar bör främjas, där vetenskapliga belägg bör användas för att skapa kunskapsbaserade arbetstillfällen och locka investerare till innovativa företag i EU och grannskapet. EU kommer att fortsätta att skapa förutsättningar för forskning och innovation genom gemensamma program, exempelvis genom partnerskapet för forskning och innovation i Medelhavsområdet och genom grannländernas anslutning till Horisont 2020.

Jordbruket är en viktig källa till arbetstillfällen i många partnerländer. EU bör därför fortsätta att stödja en hållbar och inkluderande politik på detta område och investeringar i en modernisering av sektorn samt en diversifiering till andra inkomstskapande verksamheter i landsbygdsområdena om så behövs. EU kommer att verka för en resurseffektiv ekonomi genom att ta itu med olika utmaningar för miljön, exempelvis förstörelsen av naturresurserna och konkurrensen om dessa. Likaså bör EU bidra till att utveckla maritima ekonomier, samtidigt som man bör samarbeta för att åstadkomma en hållbar användning av de gemensamma haven.

Mer stöd bör ges till den digitala ekonomin för att EU:s och grannländernas digitala miljöer ska harmoniseras. Detta kommer att skapa arbetstillfällen, tillväxt och innovation och i synnerhet gynna de unga som får möjlighet till utbildning och sysselsättning – på plats eller på distans – och att starta företag med små startkapital.

SYSSELSÄTTNING OCH ANSTÄLLBARHET: FOKUS PÅ UNGDOMAR

*Fokus på arbetstillfällen och kompetens, särskilt för unga.

*Ökat stöd till Erasmus +.

*Nytt fokus på yrkesutbildning.

*Nya incitament för kompetensrörlighet.

EU kan bidra till att förbättra den lokala arbetskraftens anställbarhet och till att arbetet inriktas på att utveckla färdigheter och kompetenser och skapa möjligheter för framför allt unga män och kvinnor. I detta ingår bland annat stöd till utbildning utanför skolan (så kallat icke-formellt lärande), främjande av bättre tillgång till grundskole- och gymnasieutbildning, bekämpande av analfabetism och säkerställande av kompetensutveckling, lärlingsutbildning och arbetsplatsbaserad utbildning. EU kommer öka möjligheterna för partnerländerna i grannskapet att delta i Erasmus +, bland annat genom att tillhandahålla mer finansiering. Särskild vikt bör läggas vid att deltagandet i Erasmus + underlättas för högskolor och universitet i konfliktområden.

EU kommer att främja rörligheten inom yrkesutbildningen och öka sitt stöd till detta viktiga område. Dessutom kommer man att främja rörligheten för praktikanter i EU och grannländerna som vill skaffa sig arbetslivserfarenhet utomlands.

EU kommer att samråda med sina partner om inrättandet av en panel om ungdomssysselsättning och anställbarhet inom ramen för det östra partnerskapet. Likaså kommer EU att uppmuntra till ett utbyte om utbildning, yrkesutbildning och ungdomsfrågor mellan länderna i södra Medelhavsområdet inom ramen för befintliga forum för samarbete i regionen. Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen kommer att uppmanas att inta en aktiv roll i detta sammanhang.

EU kommer att stödja åtgärder för att anpassa kvalifikationer till arbetsmarknadens behov, förbättra samarbetet mellan den akademiska världen och industrin och utveckla studenternas anställningskompetens för kunskapsbaserade och hållbara arbetstillfällen, och man kommer även att främja program som ger personer som har studerat eller förvärvat kunskaper i EU incitament att återvända till sitt hemland.

PARTNERSKAP FÖR TILLVÄXT

- *Utveckla partnerskap för att främja investeringar och ekonomisk modernisering.
- *Öka den privata sektorns deltagande för att främja investeringar och reformer.
- *Skapa nya allianser mellan den privata sektorn, EU, medlemsstaterna och internationella finansinstitut för att stödja strategier för tillväxt, sysselsättning och ungdomar.

EU kommer att skapa övergripande partnerskap för att främja tillväxt, sysselsättning och ekonomisk modernisering med de grannar som önskar detta. På så sätt sammanförs den offentliga och privata sektorn, EU och berörda medlemsstater, internationella finansinstitut och andra partner som kan hjälpa landet att utvecklas i enlighet med en strategi för smart specialisering.

EU kommer särskilt att uppmuntra företagare att samarbeta direkt med partner i grannskapet. Ekonomiska diplomatiska uppdrag i partnerländerna bör genomföras mer systematiskt för att effektivt mobilisera europeiska företag att främja handel och investeringar i grannskapsregionen. På så sätt kommer grannländerna även att få lämpliga partner som kan ge dem praktisk hjälp att ta itu med särskilda utmaningar i samband med den ekonomiska utvecklingen, bland annat när det gäller att stärka kunskapsbasen och entreprenörskapet och diversifiera den ekonomiska verksamheten.

TRANSPORTER OCH ANSLUTNINGSMÖJLIGHETER

Under samrådet bekräftades det att anslutningsmöjligheterna är ett viktigt område för samarbetet och att de måste förbättras.

- *Ansluta de östra partnerländerna till stomnäten.
- *Identifiera regionala nätverk i söder som ska ingå i riktlinjerna för TEN-T.

Samarbete när det gäller anslutningsmöjligheter och telekommunikation bidrar till partnerländernas ekonomiska utveckling och kan vara ett sätt att främja dialog och kan fungera som en utgångspunkt för regionalt samarbete mellan partnerna. I öst är ett säkert och hållbart transportsystem som är anslutet till det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) av avgörande betydelse för att främja ekonomisk tillväxt för partnerländerna i grannskapet och

EU. EU bör därför utvidga stomnätet till de östliga partnerländerna och tillsammans med de internationella finansinstituten och andra partner verka för de investeringar som behöver göras i detta utvidgade nätverk.

I söder bör man sträva efter regelkonvergens och harmonisering i linje med den regionala transporthandlingsplanen för 2014–2020 rörande sjö-, luft-, järnvägs-, väg- och stadstransporter. Samtidigt bör EU identifiera prioriterade regionala infrastrukturprojekt och förbereda översiktskartor över det framtida transportnätverket i Medelhavsområdet.

Man kommer att verka för ett gemensamt luftfartsområde, både genom att de avtal som hittills slutits med Georgien, Israel, Jordanien, Moldavien och Marocko (och snart med Ukraina) genomförs och genom att nya avtal förhandlas fram. EU bör också hjälpa sina partner att dra nytta av sjömotorvägarna med deras förbättrade hamninfrastruktur och tillhörande tjänster.

EU kommer att arbeta för konvergens inom telekommunikationssektorn med sina partner genom att ta hjälp av regionala grupper av tillsynsmyndigheter i öster respektive söder samt sträva efter ytterligare rymdsamarbete med de partner som är intresserade av detta.

ENERGITRYGGHET OCH KLIMATPOLITIK

Samrådet visade på att det fanns ett starkt stöd för att energisamarbetet skulle få mer utrymme i den europeiska grannskapspolitiken, både som en säkerhetsåtgärd (suveränitet på energiområdet) och som ett sätt att åstadkomma en hållbar ekonomisk utveckling.

*Verka för större energioberoende genom stöd till diversifiering av energikällorna, bättre samarbete om energieffektivitet och övergång till en koldioxidsnål ekonomi.

*Nytt ramverk för samarbete med partner utanför grannskapet.

Genom sitt mål att skapa en motståndskraftig energiunion, som bottnar i en ambitiös klimatpolitik, har EU åtagit sig att stärka sin energidialog med grannländerna när det gäller energitrygghet, reformer av energimarknaden och främjandet av hållbar energi. EU förlitar sig i hög grad på sina grannskapsländer när det gäller en säker, trygg och förutsägbar energiproduktion och energitransport och behöver därför stärka sin dialog med partnerländerna om energisäkerhet och hållbar produktion. Men samtidigt spelar energin en viktig roll för partnerländernas egna stabila utveckling och motståndskraft.

Några av våra partner har betydande intäkter, eller betydande potentiella intäkter, från sina energitillgångar eller från sitt läge som transitländer. Men alla partners ekonomiska stabilitet beror mer eller mindre på en hållbar balans mellan deras energiförbrukning och energiförsörjnings- eller energiproduktionsprofil. Vissa partnerländer i öst tenderar att vara alltför beroende av vissa leverantörer och har därför ett starkt intresse av att öka sin suveränitet genom att diversifiera sina försörjningskällor. EU kommer att fortsätta att stödja sådana insatser. Andra partnerländer i söder står inför utmaningar när det gäller att hantera sitt ökande energibehov.

Initiativ som att skapa kapacitet för omvända gasflöden till Ukraina, fullborda den södra gaskorridoren och utnyttja nyupptäckta energireserver på bästa sätt – samtidigt som man bedömer och förebygger risker – är viktiga förutsättningar för att uppnå energitrygghet i hela Europa.

Ökat samarbete om energieffektivitet, förnybara energikällor, efterfrågestyrning och åtgärder för att minska klimatförändringarna och anpassa sig till dess effekter kommer att bidra till mer effektiva, konkurrenskraftiga, motståndskraftiga och stabila ekonomier samtidigt som suveräniteten på energiområdet ökar och utsläppen minskar. Att stödja ett fullständigt genomförande av det klimatavtal som väntas från Paris och den utveckling som följer på detta – i synnerhet de åtaganden som våra partner gör – är viktigt för att nå dessa mål. EU kommer att arbeta för utbyte av bästa praxis och genomförandet av gemensam forskning, bland annat om utfasning av subventioner för fossila bränslen, samt upprätta effektiva ramverk för övervakning, rapportering och kontroll av utsläpp, bland annat utsläppshandelssystem (på längre sikt), som gradvis skulle kunna kopplas till EU:s utsläppshandelssystem.

För att öka investerings- och handelsmöjligheterna kommer EU att verka för en full integration av energimarknaden med Moldavien, Ukraina och Georgien utifrån energigemenskapen. EU bör även arbeta för en tillnärmning av andra partners lagstiftning på områden av ömsesidigt intresse. I det södra grannskapet kommer EU att erbjuda partnerländerna ett skräddarsytt samarbete för att främja produktion, distribution och handel med energi och en effektiv energiförbrukning. Som ett första steg kommer EU att samarbeta med intresserade partner och Internationella energioorganet för att upprätta en omfattande landsspecifik översyn av energipolitiken, bland annat en inventering av hinder för energiinvesteringar och identifiering av lämpliga reformer.

EU kommer att stödja subregionalt samarbete i östra Medelhavet, Maghreb och södra Kaukasus. Utanför grannskapet bör en ny tematisk ram användas för att utveckla samarbetet med partner som Turkiet, Kazakstan, Turkmenistan och eventuellt även Irak och Iran. Detta kommer att underlätta transregionala åtgärder och investeringar inom dessa områden, där arbetet bygger på framgångsrika initiativ som Inogate. Om förutsättningarna för detta tillåter skulle EU även kunna tänka sig att se över sina energiförbindelser med Ryssland utifrån internationell och europeisk lagstiftning.

V. 2. SÄKERHETSDIMENSIONEN

Samrådet visade på att det finns en mycket utbredd önskan att säkerheten får en starkare ställning i den europeiska grannskapspolitiken för att partnerländerna ska bli bättre rustade mot sådana hot som de för närvarande utsätts för. Den nya inriktningen på säkerheten kommer att öppna upp för många nya samsarbetsområden inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken. Samarbete skulle kunna ske beträffande en reform av säkerhetssektorn, gränsskydd, kampen mot terrorism och radikaliserings och krishantering.

I juni 2015 upprepade Europeiska rådet sin ståndpunkt att partnererna bör ges kapacitet och möjlighet att förebygga och hantera kriser, bland annat genom konkreta projekt för kapacitetssupplegning med en flexibel geografisk räckvidd. Med tanke på de specifika säkerhetsfrågor som partnererna står inför bör EU inrikta sig på att förbättra samarbetet om en reform av säkerhetssektorn. EU kommer att bygga vidare på den europeiska

säkerhetsagendan² och fokusera den nya europeiska grannskapspolitiken på arbetet med att bekämpa terrorism och förebygga radikaliserings, hindra allvarlig och organiserad gränsöverskridande brottslighet och korruption, förbättra det rättsliga samarbetet i brottmål och bekämpa it-brottslighet, i full överensstämmelse med rättsstatsprincipen och internationell rätt, inklusive den internationella lagstiftningen om mänskliga rättigheter.

Ett proaktivt samarbete med våra partner i grannskapet är nödvändigt för att komma till rätta med de bakomliggande orsakerna till gränsöverskridande hot och säkra de gemensamma gränserna. EU bör tillsammans med intresserade partnerländer öka informationsutbytet och kapacitetssuppleveringen för att ta itu med gränsöverskridande hot. Dessutom kommer man att ta itu med övergripande migrationsrelaterade säkerhetsfrågor, såsom smuggling av migranter, människohandel, social sammanhållning och gränsskydd och gränsförvaltning.

Ytterligare insatser kommer att göras för att integrera och stärka genomförandet av säkerhetsrådets resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och dess efterföljande resolutioner och för att åstadkomma ett jämställdhetsperspektiv i planeringen, genomförandet och uppföljningen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Reformera säkerhetssektorn: EU har för avsikt att stärka sina kontakter med säkerhetsmyndigheterna i partnerländerna. De partnerländer som har intresse av detta bör få hjälp med att reformera den civila och militära säkerheten. Ett sådant samarbete kan omfatta strategisk och politisk rådgivning, åtgärder för institutionell upplevering och kapacitetssupplevering, dialoger med det civila samhället och stöd för gemenskapsprogram för säkerhet.

Bekämpa terrorism och förebygga radikaliserings: Hotet om terrorism och radikaliserings påverkar både Europa och grannländerna. EU kommer därför att intensifiera sitt samarbete med parterna i kampen mot terrorismen, bland annat för att förebygga radikaliserings, motverka våldsam extremism, stödja straffrättsliga svar på terrorismbekämpning samt hindra finansieringen av terrorism genom att vidta lämpliga åtgärder för att bekämpa penningtvätt. Det är av avgörande betydelse att det civila samhället, och särskilt ungdomsorganisationer, involveras i arbetet med att förebygga radikaliserings. Det befintliga nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN-nätverket) och dess nyligen inrättade expertcentrum kommer att utgöra en viktig plattform för utbyte och samarbete. Att ta itu med mer övergripande frågor, som ett effektivt rättsväsende, ojämlikhet mellan könen, hets mot folkgrupp, ungdomsarbetslöshet och analfabetism, kommer också att ingå i den övergripande strategin mot radikaliserings. En interkulturell dialog, som den som främjas av Anna Lindh-stiftelsen, kommer att spela en central roll.

Hindra den organiserade brottsligheten: Organiserad brottslighet och korruption kan hota stabiliteten i hela regionen. EU bör därför stödja partnerländerna ytterligare i deras kamp mot grov och organiserad internationell brottslighet, i synnerhet när det gäller kampen mot människosmuggling och människohandel och upplösandet av kriminella nätverk, genom att uppmuntra till användningen av finansiella utredningar som ett komplement till rent

² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Europeiska säkerhetsagendan*, COM(2015) 185 final.

straffrättsliga verktyg. Inom ramen för den europeiska agendan för säkerhet³ har man därför förbundit sig att involvera grannländerna i arbetet i den så kallade policycykeln (om grov och organiserad brottslighet). EU bör också undersöka möjligheten att involvera partnerländerna i befintliga nätverk för finansiella utredningar (exempelvis nätverk av finansunderrättelseenheter). Dessutom kommer EU att fortsätta att samarbeta med partnerländerna i kampen mot människohandel, olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen och narkotika och hjälpa dem att genomföra en integrerad och balanserad nationell narkotikapolitik. Om så behövs kommer EU att arbeta för att förbättra den rättsliga ramen för det rättsliga och polisiära samarbetet med partnerländerna och verka för dess genomförande i praktiken. Tillsammans med Interpol bör man undersöka om det finns behov av utöka de brottsbekämpande myndigheternas kapacitet i grannländerna, och man bör sträva efter att underlätta informationsutbytet med EU:s medlemsstater och Europol. När det gäller utredningen av allvarliga brott kommer EU att samarbeta med Eurojust för att främja ett starkare engagemang och samarbete på det rättsliga området.

Bekämpa it-brottsligheten: EU:s strategi för cybersäkerhet⁴ utgör den operativa ramen för det fortsatta samarbetet med partnerna i grannskapet. EU bör ge stöd till kapacitetssuppleering inom områdena it-säkerhet och motståndskraftiga informationsinfrastrukturer, stödja bekämpandet av it-brottslighet och it-terrorism, bland annat genom analys av hotsituationer, samt främja specialisering inom brottsbekämpningen, juridisk utbildning och skapandet av nationella policyer, strategier och institutioner i tredjeländer. EU kommer att fortsätta att samarbeta med sina partner i grannskapsregionen för att åstadkomma en ratificering och ett genomförande av Budapestkonventionen om it-brottslighet. Konventionen omfattar en modell för utformning av nationell lagstiftning om it-brottslighet och lägger grunden för ett internationellt samarbete på detta område.

Minska kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker: EU kommer att hjälpa partnerna att förbättra sin beredskaps- och insatskapacitet, bland annat genom EU-finansierade expertcentrum.

Samarbete inom ramen för den **gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP)** och hantering av utdragna konflikter: EU:s strukturer på säkerhets- och försvarsområdet kan fungera som ett forum för utbyte av bästa praxis, samarbete kring gemensamma mål och kapacitetssuppleering. På så sätt kommer samarbetet i frågor som rör GSFP att få ny kraft. För att stärka partnerskapet och känslan av delat ansvar bör partnerländerna – utifrån deras individuella förutsättningar – uppmuntras att delta i GSFP-uppdrag och GSFP-operationer och EU:s stridsgrupper samt att ansluta sig till relevanta program och organ, såsom Europeiska försvarsbyrån och Europeiska säkerhets- och försvarsakademin. EU kommer att sträva efter att upprätta en dialog med partnerländerna om säkerhets- och försvarsfrågor och underlätta för tjänstemän och officerare från partnerländerna att delta i kurser vid relevanta försvarsakademier. I linje med EU:s övergripande strategi för externa konflikter och kriser kommer alla medel som finns att tillgå, inklusive GSFP-uppdrag och GSFP-operationer och

³ Europeiska säkerhetsagendan ([COM\(2015\)185 final](#)).

⁴ EU:s strategi för cybersäkerhet: En öppen, säker och trygg cyberrymd (JOIN(2013) 1 final).

EU:s särskilda representanter, att användas om så behövs för att stödja hanteringen av kriser och lösa utdragna konflikter i grannskapet.

Krishantering och krisberedskap: EU bör stödja partnernas kapacitetsuppbyggnad när det gäller tidig varning, förebyggande åtgärder och beredskap genom att erbjuda dem nära partnerskap på civilskyddsområdet och samarbete inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism. EU kommer också att lägga större vikt vid olika hälsosäkerhetsaspekter genom att stärka ländernas förmåga att effektivt motverka hälsorisker, inklusive smittsamma sjukdomar. Bilder från EU:s satellitcentrum skulle kunna göras tillgängliga om så behövs för hanteringen av en krissituation, förutsatt att ett ad hoc-beslut om detta fattats. Flexibilitet i samband med programplaneringen och användningen av de finansiella instrumenten för grannskapspolitiken och andra finansiella instrument kommer att vara av största vikt. Den säkerhetsrelaterade verksamheten inom ramen för det europeiska grannskapsinstrumentet kommer därför att samordnas med de allmänna Gusp-/GSFP-verksamheterna, de bilaterala verksamheterna i EU-medlemsstaterna och med arbetet inom relevanta internationella organisationer. Det bör även undersökas om man kan uppnå synergieffekter med andra instrument samt vilka beröringspunkter som finns för ett samarbete på områdena principbaserat och behovsbaserat humanitärt bistånd och motståndskraft och stabilisering. I linje med den övergripande strategin kommer EU-medlemsstaternas och EU-organens medverkan att ges en central betydelse i utformningen och genomförandet av stödet inom säkerhetssektorn.

V. 3. MIGRATION OCH RÖRLIGHET

Att partnerna har ett tydligt intresse av att närma sig EU ytterligare bekräftades under samrådet, som ägde rum under en period av stora tillströmningar av migranter och flyktingar till transitgrannländerna. I den europeiska grannskapspolitiken återspeglas detta av att samarbetet på området laglig och irreguljär migration kommer att intensifieras.

*Öka samarbetet med partner utanför grannskapet.

*Öka stödet till dem som tar emot och bistår flyktingar och internflyktingar.

*Öka samarbetet i fråga om de bakomliggande orsakerna till irreguljär migration och tvångsförflyttningar.

*Ett effektivt samarbete när det gäller återvändande och återtagande och hållbar återintegrering.

Men även:

*Bättre identifiering av kompetensbrister i EU för att öka de ömsesidiga fördelarna av laglig migration.

*Mer stöd till cirkulär migration.

*Främja erkännandet av kvalifikationer.

*Inleda dialoger om akademisk rörlighet.

Som den aktuella flyktingkrisen visar är det av central betydelse för stabiliseringen av grannskapet att man tar itu med de bakomliggande orsakerna till irreguljär migration och tvångsförflyttningar.

Den europeiska migrationsagendan, Europeiska rådets slutsatser av den 25–26 juni och 15–16 oktober, högnivåkonferensen om östra Medelhavs- och västra Balkanrutten den 8 oktober och

toppmötet om migration i Valletta den 11–12 november 2015 ger alla uttryck för en ny politisk drivkraft för ett närmare samarbete med partnerländerna.

Utveckla partnerskap utifrån en integrerad strategi

Samarbetet med partnerna på området migration och rörlighet har fördjupats under de senaste åren genom flera långtgående dialoger om visering och en rad partnerskap för rörlighet. Dialoger har också upprättats med andra partner i öster och söder. EU har åtagit sig att stärka samarbetet med länderna i grannskapet och bortom detta – inte minst med västra Balkan, Turkiet och länder i det vidare Mellanöstern, i Sahelområdet och på Afrikas horn. För att främja reformer och stärka våra partnerländers vilja att samarbeta nära kommer det att ske en differentiering mellan partnerländerna. Detta innebär att ett närmare samarbete kommer att ingå i viserings- och rörlighetsfrågor – där bland annat dialoger om viseringsliberalisering och förenklade viseringsförfaranden kommer att föras – med dem som är villiga att samarbeta med EU.

Regionala dialoger pågår redan, som Rabat- och Khartoumprocesserna i syd och Budapest- och Pragprocesserna i öst samt den östra partnerskapspanelen för migration och asyl när det gäller samarbete och planering på interregional nivå. En tematisk ram skulle kunna utarbetas som möjliggör ett effektivare samarbete om migration med länder utanför området.

Främja ömsesidigt fördelaktig migration och rörlighet

Samtidigt som arbetet med att ta itu med irreguljär migration fortgår står EU fast vid att rörlighet och direkta personkontakter bör främjas. EU har för avsikt att främja bättre verktyg för att identifiera kunskapsluckor på den europeiska arbetsmarknaden och främja erkännandet av kvalifikationer för tredjelandsmedborgare som arbetar i EU.

EU kommer att stärka den rättsliga ramen och verka för att den genomförs fullt ut och med hänsyn till respektive partnerlands särskilda situation.

I mars 2016 kommer kommissionen att lägga fram en reviderad version av direktivet om EU-blåkort för att ytterligare underlätta för högutbildade tredjelandsmedborgare att resa till och vistas i EU. EU bör underlätta utbyggnaden av den akademiska rörligheten och förbättra den rättsliga ramen för villkoren för inresa och vistelse i EU för medborgare i grannskapsländerna i samband med forskning, studier, elevutbyte, utbildning och volontärarbete.

EU kommer att samarbeta med grannskapsländerna för att främja och underlätta erkännandet av kompetens och kvalifikationer.

Tillsammans med medlemsstaterna kommer vi att verka för ett system för kvalificerad arbetskraftsinvandring, som eventuellt skulle kunna innehålla förmånsordningar för medborgare i partnerländer som är villiga att samarbeta närmare med EU i migrationsfrågor.

En plattform för dialog med näringslivet, fackföreningar och arbetsmarknadens parter kommer att inrättas så att man bättre kan bedöma behoven på arbetsmarknaden och den roll som migrationen skulle kunna spela i detta avseende. På längre sikt skulle man kunna dra fördel av en ny strategi för laglig migration, som skulle kunna baseras på ”intresseanmälningar”, där arbetsgivarna kan välja ut sökande från en pool av i förväg utvalda personer.

På samma sätt kommer man att försöka identifiera mer effektiva sätt att upprätta förbindelser med diasporasamhällen på, stärka systemen för regional rörlighet, inklusive rörlighet mellan syd och syd, och arbeta för cirkulär migration, bland annat genom att identifiera system inom relevanta sektorer (exempelvis inom jordbruks- eller turismsektorn) i linje med säsongsanställningsdirektivet från 2014. EU bör också främja migrationsprogram i små och medelstora företag och utbildningsprogram för företagare i de europeiska länderna.

EU bör också överväga om människor som tillfälligt är bosatta i EU får bedriva affärsmässig, yrkesmässig eller annan verksamhet i sitt ursprungsland, samtidigt som de behåller sin huvudsakliga hemvist i en medlemsstat. Frågor som rör en effektiv förvaltning av penningöverföringar bör också behandlas.

Vi planerar även att inrätta en ny startfond (startback-fond) för att tillhandahålla kapital som ska främja kompetensrörlighet. Denna fond kommer att ge stöd till migranter som återvänder till sina ursprungsländer efter en vistelse i EU, så att de kan återintegreras i samhället och bidra till den lokala ekonomiska och samhälleliga utvecklingen genom sina förvärvade kunskaper och färdigheter.

EU kommer att fortsätta att verka för en rättvis och realistisk bild av migrationen och kraftfullt bekämpa alla former och yttringar av rasism och diskriminering samt främja en interkulturell dialog, kulturell mångfald och ömsesidig förståelse.

Garantera skydd för dem som behöver

EU:s utvidgade grannskap är skådeplats för flera allvarliga och långvariga kriser och mottagarplats för nästan 40 % av världens flyktingar och internflyktingar. Därför behöver EU ett mer integrerat och omfattande koncept, där länkar mellan kortsiktigt humanitärt bistånd och åtgärder för långsiktig utveckling och säkerhet främjas.

EU bör bistå partnerländer i utvecklingen av deras asyl- och skyddssystem genom att hjälpa dem som fördrivits till följd av konflikter – särskilt ensamkommande flyktingbarn – och se till att deras grundläggande behov garanteras, deras mänskliga rättigheter skyddas och deras socioekonomiska och mänskliga potential inte slösas bort utan görs tillgänglig för värdsamhällena och värdgemenskaperna. De nya regionala utvecklings- och skyddsprogrammen i Nordafrika och på Afrikas horn, som kommer att börja tillämpas under 2016, liksom det redan befintliga regionala utvecklings- och skyddsprogrammet i Mellanöstern (Jordanien, Libanon och Irak) kommer att vara avgörande för detta ändamål. Syftet med dessa program är att stödja de partnerländer som har tagit emot ett stort antal fördrivna personer genom kapacitetsbyggnad och bistånd, främst när det gäller internationellt skydd och asyl, men även genom att öka motståndskraften hos den fördrivna befolkningen och deras värdsamhällen.

Hantera irreguljär migration

EU kommer att samarbeta med grannskapsländerna för att komma till rätta med den irreguljära migrationens bakomliggande orsaker, såväl avseende ländernas egna medborgare som avseende människor som använder dessa länder som transitvägar.

I enlighet med kommissionens handlingsplan för återvändande kommer EU att arbeta för ett anständigt och hållbart återvändande för dem som inte, eller inte längre, har rätt att stanna kvar i EU, bland annat genom att återtagandeavtal ingås och genomförs fullt ut och genom att program för frivilligt återvändande och återtagande främjas. EU kommer också att hjälpa grannskapsländerna att utveckla sin egen återvändandepolitik, som ger dem möjlighet att återsända tredjelandsmedborgare till sina ursprungsländer. Lämpliga system bör utvecklas ytterligare för att se till att de som återvänder till sina ursprungsländer återintegreras i samhället och kan bidra till den lokala ekonomiska och samhälleliga utvecklingen. Alla verktyg kommer att mobiliseras för att öka samarbetet om återvändande och återtagande, och återtagande kommer att få en central plats i alla dialoger med de irreguljära migranternas ursprungs- och transitländer⁵.

Genom samarbete med relevanta EU-organ bör EU i större utsträckning stödja utarbetandet av nationella och regionala strategier för att bekämpa människosmuggling och framtagandet av standarder för integrerad gränsförvaltning.

Utöka gränsförvaltningssamarbetet

Man måste samarbeta proaktivt med partnererna i grannskapet när det gäller gränsförvaltning för att bättre kunna hantera migrationstrycket. Tillsammans med berörda partnerländer kommer EU att ytterligare intensifiera arbetet med informationsutbyte, administrativ kapacitet och operativt och tekniskt samarbete. Detta kan ske genom utbildning, forskning, projekt för kapacitetsuppbyggnad och pilotprojekt med partnerländerna, särskilt genom arbete via relevanta EU-organ, exempelvis Frontex och Europol.

VI. DEN REGIONALA DIMENSIONEN

Samrådet genomfördes delvis inom ramen för de befintliga formerna för regionalt samarbete, som kommer att existera även i framtiden. Under samrådet bekräftades dock att det finns ett starkt intresse av att man tar fram nya former för samarbete med grannarnas grannar.

- *Nya kontakter bortom gränserna för området för den europeiska grannskapspolitiken.
- *Nya tematiska ramar för att ta itu med gemensamma problem, exempelvis rörande migration, energi, säkerhet och hälsa.

Under 2009 lanserade EU och dess sex östliga partner det östliga partnerskapet, som bygger på ett engagemang för grundläggande värden (bland annat demokrati, rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna), marknadsekonomi, hållbar utveckling och god samhällsstyrning. Sedan dess har det östliga partnerskapet utvecklats till ett levande forum för utbyte och samarbete i en rad frågor, såsom handel, energi, transporter, utbildning och miljö. Under det östliga partnerskapets toppmöte i Riga 2015 identifierades stärkandet av institutionernas roll och god samhällsstyrning, rörlighet, direkta personkontakter, marknadsmöjligheter och förbindelser som gemensamma prioriteringar som man bör jobba vidare med tillsammans med sina partner, bland annat inom

⁵ EU:s handlingsplan för återvändande, 9.9.2015, COM(2015)453 final.

det östliga partnerskapets multilaterala ram. Det är upp till EU och partnerländerna själva att bestämma hur de vill fortsätta sina relationer.

I det södra grannskapet har det regionala samarbetet ökat genom unionen för Medelhavsområdet. Organisationen har visat sig vara ett värdefullt forum för att diskutera politiska och ekonomiska frågor, och den tillhandahåller en ram för samarbete i frågor av gemensamt intresse och konkreta projekt i regionen. Flera som deltog i det offentliga samrådet ansåg att man bör fördjupa detta samarbete, och kommissionen och den höga representanten arbetar för att stärka detta samarbete ytterligare. Där så är lämpligt kommer EU därför att prioritera unionen för Medelhavsområdet i sitt arbete för det regionala samarbetet.

Förbindelserna mellan grannarna själva bör stärkas, och subregionalt samarbete bör främjas i både öst och syd. Där så är lämpligt kommer regionalt samarbete mellan partner i grannskapet och medlemsstaterna, och kandidatländer och potentiella kandidatländer, att ske inom ramen för EU:s makroregionala strategier och program för territoriellt samarbete, vars potential bör utnyttjas fullt ut.

Om kontakter och ömsesidiga beroenden med andra partner gör att mer omfattande samarbetsformer krävs bör tredjeländer involveras. EU kommer att använda tematiska ramar för att erbjuda statliga och multilaterala aktörer i hela regionen, inklusive anslutningsländer och andra partner, samarbete i regionala frågor som berör vårt grannskap. Tematiska ramar kommer att användas för att skapa ett forum för regelbundna diskussioner om gemensamma politiska strategier, programplanering och investeringar som sträcker sig utanför grannskapet. Det kommer att röra sig om ad hoc-möten med berörda parter från södra eller östra grannskapet, där intresserade medlemsstater, grannskapsländer och regionala partner deltar tillsammans med internationella finansinstitut, internationella organisationer och andra biståndsgivare. När så är lämpligt kommer även representanter för det civila samhället och organisationer inom den privata sektorn att bjudas in till mötena. Hur dessa tematiska ramar organiseras och vilka parter som involveras kommer att bero på den fråga som tas upp, och arbetet kommer att ske utifrån befintliga strukturer. Migration, energi och säkerhet kommer att vara särskilt viktiga prioriteringar.

Turkiet är ett EU-kandidatland och en viktig granne för både EU och flera partnerländer. EU bör fortsätta sitt nära samarbete med Turkiet i frågor av gemensamt intresse när man utvecklar de tematiska ramar som sträcker sig bortom grannskapet.

EU:s förbindelser med Ryssland har försämrats till följd av den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol och destabiliseringen av östra Ukraina. Det finns många frågor som hänför sig till regionen där konstruktivt samarbete skulle vara till hjälp för att ta itu med gemensamma problem och utforska nya möjligheter, om villkoren för detta tillåter.

Samarbete i andra forum kommer att komplettera detta regionala samarbete. EU bör intensifiera sina kontakter med partner i Afrika söder om Sahara och i Sahelområdet och i samband med detta säkerställa samstämmighet med det arbete som pågår till följd av Cotonouavtalet. EU bör även involvera alla berörda partner i Mellanöstern och Nordafrika i den politiska dialogen och frågorna kring investeringar och bistånd. Exempel på detta är en

vidareutveckling av dialogen med Arabförbundet, samarbete med Islamiska samarbetsorganisationen (OIC), Gulfstaternas samarbetsråd (GCC), Afrikanska unionen och Arabiska Maghrebunionen och arbete som utförs inom ramen för Forumet för västra Medelhavsområdet (5 + 5-dialogen). Svartahavssynergien har blivit ett viktigt forum för att ta itu med gemensamma problem och samtidigt främja politiska och ekonomiska reformer. EU bör fortsätta att främja regionalt samarbete och öka samordningen med Europarådet och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och dess organ.

EU:s regionala strategi för Syrien och Irak samt hotet från Isil/Daish omfattar åtgärder som EU och dess medlemsstater vidtar för att bidra till att återställa fred och säkerhet i Syrien och Irak. När det gäller Iran finns det utrymme för ytterligare samarbete i regionala frågor, även inom energisektorn, till följd av genomförandet av den senaste överenskommelsen. Med tanke på Centralasiens strategiska betydelse bör EU utöka sina kontakter med relevanta partner för att etablera starka, hållbara och stabila relationer med länderna i regionen.

VII. EFFEKTIVARE GENOMFÖRANDE

VII.1 FLEXIBLA FINANSIERINGSINSTRUMENT

EU har åtagit sig att bidra med betydande resurser för att ta itu med det stora stabiliseringsproblemet i grannskapet: Över 15 miljarder euro kommer att göras tillgängliga via det europeiska grannskapsinstrumentet under perioden 2014–2020. För att maximera effekten av dessa medel kommer EU att försöka mobilisera betydande ytterligare finansiering. Detta kommer att ske genom ett ännu starkare samarbete med stora internationella finansiella institutioner och genom hjälp från investeringsinstrumentet för grannskapspolitiken. Vidare kommer EU att modernisera och strategiskt samordna sina instrument för tekniskt bistånd (Taix och partnersamverkan) för att kunna bidra med skräddarsytt stöd. EU och partnerländerna kommer att fortsätta att samarbeta för att se till att det ekonomiska stödet från EU når de avsedda mottagarna och inte förskingras genom bedrägeri.

Associeringsagendor och prioriteringar inom partnerskapet kommer att ligga till grund för hur biståndsprioriteringarna fastställs. De bilaterala anslagen till partnerländerna kommer att återspegla prioriteringarna i den europeiska grannskapspolitiken och de berörda ländernas ambitioner, och ländernas engagemang för och genomförande av reformer kommer att fortsätta att styra fördelningen av medel inom ramen för den europeiska grannskapspolitikens övergripande program.

Utvecklingen i grannländerna har visat på ett växande behov av internationellt finansiellt och ekonomiskt stöd för att främja nödvändiga förändringar och stabilitet. EU:s befintliga instrument tillhandahåller resurser på en rad olika områden, men resurserna är ofta begränsade sett till de behov som kan fastställas. Under de kommande månaderna kommer kommissionen därför att genomföra en grundlig utvärdering där man försöker få fram alternativ, inklusive ett instrument, för att på ett bättre och mer effektivt sätt tillgodose grannländernas finansiella behov och samtidigt stödja deras viktiga pågående reformarbete. Detta arbete skulle kunna bygga vidare på erfarenheterna från de befintliga instrumenten, inklusive de instrument som skapats under de senaste åren till stöd för EU:s medlemsstater.

Svaret på konflikterna i Syrien och Ukraina och användningen av förvaltningsfonder är exempel på hur EU:s finansiella instrument kan verka på ett snabbt och flexibelt sätt. Men mer behöver göras för att biståndet ska kunna tillhandahållas snabbare och för att det lättare ska kunna anpassas till de snabbt föränderliga politiska omständigheterna och prioriteringarna.

Kommissionen och den höga representanten kommer att försöka påskynda tillhandahållandet av stöd genom att förenkla förfarandena. De kommer att undersöka frågan om en så kallad flexibilitetsbuffert inom det europeiska grannskapsinstrumentet, det vill säga möjligheten att avsätta resurser tills de behövs för akuta oförutsedda behov, särskilt för konflikt- och postkonfliktsituationer, stöd till flyktingar, krishantering och katastrofinsatser och säkerhets- och stabiliseringsprogram.

Man kommer även att överväga att ändra de finansiella bestämmelserna så att outnyttjade medel inom denna flexibilitetsbuffert kan överföras till nästa år. EU kommer att använda halvtidsöversynen av EU:s externa finansieringsinstrument under 2017 åt att se över hur man kan effektivisera de administrativa förfarandena, och om så behövs kommer förslag att läggas fram om ändring av de bakomliggande rättsakterna.

Förbättrad samordning mellan givarna är viktigt, inte bara för att resurserna ska utnyttjas maximalt, utan också för att EU:s bidrag ska bli mer synligt. En gemensam EU-insats i regionen bör så långt som möjligt utformas kring EU:s varumärke och bör i större utsträckning baseras på en programplanering som utförs gemensamt med EU:s medlemsstater och en gemensam analys från alla EU-källor (inklusive EU:s delegationer, GSFP-uppdrag och EU:s särskilda representanter). Förenklade metoder bör underlätta tillämpningen av gemensamma projekt med EU:s medlemsstater och organ.

EU kommer att effektivisera samordningen mellan givare och andra EU-finansieringsmekanismer, stora internationella finansinstitut, Afrikanska unionen, Arabförbundet och Gulfstaternas samarbetsråd samt verka via unionen för Medelhavsområdet, det östliga partnerskapet och regionala forum.

VII.2 SYNLIGHET, KOMMUNIKATION OCH KONTAKTARBETE

Att bättre kommunicera och främja EU:s politik kommer att stå i fokus för den nya europeiska grannskapspolitiken. En förbättrad offentlig diplomati kommer att göra det lättare att förklara de bakomliggande orsakerna till EU:s politik och de positiva effekterna av konkreta EU-åtgärder. EU bör öka synligheten för de EU-medel som används för grannskapet under perioden 2014–2020, och EU:s synlighet bör bli ett villkor för valet av genomförandepartner.

Stöd kommer att ges för att främja oberoende, tillförlitliga och trovärdiga medier. EU skulle också kunna stödja regeringars strategiska kommunikationskapacitet för att öka förståelsen för den allmänna opinionen, så att man kan utarbeta kampanjer som kommunicerar fördelarna med reformer.

Som man enats om i Europeiska rådet bör EU samarbeta med sina partner för att uppmärksamma felaktig information och bemöta denna med beslutsamhet när den riktar sig mot EU. En lämplig blandning av proaktiva strategiska och taktiska kommunikationsverktyg

kommer att göra det lättare för EU och dess partner att följa och analysera mediebevakningen, att bättre förstå strömningar och rapporter i partnerländerna och att förklara fördelarna med respektive lands samarbete med EU så att man kan förmedla en positiv bild av bistånd och samarbete inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken.

Att medlemsstaterna blir mer delaktiga i fastställandet av kommunikationsprioriteringarna bör bidra till att EU talar med en mer samstämmig röst. EU:s delegationer i partnerländerna kommer att samarbeta nära med företrädare för medlemsstaterna i sina kontakter med viktiga intressenter, särskilt det civila samhället. Kontaktarbete behövs också inom EU för att förklara för våra medborgare varför stabila, säkra och välmående länder i vår omedelbara närhet är av avgörande betydelse för EU:s egen stabilitet och säkerhet.

EU bör ägna sig mer åt offentlig diplomati och kontakter med regeringar, det civila samhället, näringslivet, den akademiska världen och andra medborgare i partnerländerna, särskilt ungdomar, bland annat genom vetenskapsdiplomati.

PARTNERSKAP FÖR UNGDOMAR

Dialogen med unga människor kommer att öka i hela grannskapet genom skapandet av partnerskap för ungdomar. Dessa partnerskap kommer att främja direkta personkontakter och nätverk för unga människor i alla åldrar i EU och grannländerna och bidra till ömsesidig respekt, förståelse och öppna samhällen. En betydande ökning av utbyten mellan skolor och universitet bör ingå i dessa partnerskap, samt möjligheten till ett pilotprojekt som går ut på att man inrättar en europeisk skola i grannskapet. Det nuvarande budgettaket för studenters vistelser utomlands inom ramen för Erasmusprogrammet kommer att höjas, vilket innebär att fler unga européer kommer att uppmuntras att studera i partnerländerna och banden mellan medlemsstaterna och partnerländerna stärks.

Att skapa "Friends of Europe"-klubbar och alumninätverk för dem som har deltagit i EU:s verksamhet och utveckla nätverk av "ungdomsambassadörer" samt att inrätta forum för utbyte mellan unga ledare och framtida opinionsbildare från EU och grannskapsregionen kan vara lämpliga verktyg i detta kontaktarbete.

VIII. NÄSTA STEG

Med detta gemensamma meddelande avslutas det formella samrådet om översynen av den europeiska grannskapspolitiken. Under 2016 har vi för avsikt att diskutera förslagen i detta gemensamma meddelande, och EU:s efterföljande synpunkter, med partnerländerna för att gemensamt komma fram till hur vi vill gestalta våra framtida förbindelser utifrån rekommendationerna i detta gemensamma meddelande.